

Sygn. akt V **GC 737/18 upr**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu V Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	SSR Stanisław Dziurlikowski
Protokolant:	sekr. sądowy Marta Maresz

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2019 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **GRUPY (...) S.A. w C.**

przeciwko **R. C.**

o zapłatę

I zasądza od pozwanego R. C. na rzecz powoda GRUPY (...) S.A. w C. kwotę 5.174,74 zł (pięć tysięcy sto siedemdziesiąt cztery złote siedemdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 5000 zł (pięć tysięcy złotych) od dnia 19 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty;

II zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.465 zł (dwa tysiące czterysta sześćdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt V GC 737/18

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 1 marca 2019 r.

Pozwem z dnia 26 października 2017 roku złożonym do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie w elektronicznym postępowaniu upominawczym, powód GRUPA (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w C. wniósł o zasądzenie od pozwanego R. C. kwoty 5.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 19 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 174,74 zł. Ponadto powód wniósł o zasądzenie kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 3-5).

W uzasadnieniu powód wskazał, iż strony w dniu 16 kwietnia 2014 r. zawarły umowę o współpracy, zgodnie z którą powód sprzedawał pozwanemu elektroniczne jednostki doładowania oraz zestawy startowe typu pre-paid służące doładowaniu telefonów komórkowych ((...)), w celu ich dalszej odsprzedaży osobom trzecim. Sprzedaż miała następować za pośrednictwem urządzenia elektronicznego (terminal) dostarczonego pozwanemu przez powoda. Powód dostarczył pozwanemu terminal wraz z oprogramowaniem, co zostało potwierdzone własnoręcznym podpisem pozwanego na protokole przekazania. Ponadto pozwany w umowie zobowiązał się do powstrzymywania od działań konkurencyjnych względem działalności powoda, w szczególności w ten sposób, że pozwany nie będzie prowadził sprzedaży produktów nie pochodzących od powoda. W przypadku naruszenia zakazu konkurencji pozwany zobowiązał

się do zapłaty na rzecz powoda kary umownej w wysokości określonej w umowie. W celu sprawdzenia, czy pozwany przestrzega zakazu, powód dokonał u pozwanego tzw. zakupu kontrolowanego, polegającego na próbie zakupu (...) nie pochodzących od powoda. Pozwany sprzedał powodowi (...) nie pochodzące od Grupy LEW, co potwierdzają paragon zakupu z dnia 29 kwietnia 2016 r. oraz kupon doładowujący. W związku z naruszeniem przez pozwanego zakazu konkurencji, powód obciążył R. C. karą umowną, wystawiając notę obciążeniową na kwotę 5.000 zł. Powód wskazał, iż wnosi także o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 174,74 zł stanowiącej równowartość kwoty 40 euro, na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Wobec braku uregulowania należności, powód wezwał pozwanego w dniu 18 marca 2017 r. do dobrowolnego uregulowania zobowiązań, czego pozwany do dnia wniesienia pozwu nie uczynił.

Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie wydał w dniu 29 listopada 2017 roku nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, zgodny z żądaniem pozwu (k. 5v).

Pozwany R. C. w ustawowym terminie złożył sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty (k. 7). W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany podniósł, iż między stronami zaistniał spór co do kwestii ważności zawartych umów w ramach automatycznego przedłużenia. W ocenie pozwanego klauzule prolongacyjne stanowią nieuczciwą praktykę rynkową. Ponadto pozwany wskazał, iż za rażące należy uznać żądanie zapłaty jakichkolwiek kar z tytułu wypowiedzenia umowy mimo niezachowania 6-miesięcznego okresu wypowiedzenia umowy. Strona pozwana nadmieniła, iż żądana przez powoda kara umowna w wysokości 5.000 zł jest rażąco wygórowana i nieadekwatna do wynagrodzenia wynikającego z umowy ani do szkody, jaką powód chce zrekompensować.

Postanowieniem z dnia 2 stycznia 2018 r. wydanym przez Referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie przekazano sprawę do Sądu Rejonowego w Toruniu (k. 9).

Pismem z dnia 14 czerwca 2018 roku (data nadania) powód uzupełnił braki formalne pozwu złożonego w elektronicznym postępowaniu upominawczym poprzez złożenie pełnomocnictwa procesowego, a także złożył dowody wymienione w pozwie (jako „Lista dowodów”).

W piśmie procesowym z dnia 28 stycznia 2019 r. (data nadania) powód podtrzymał w całości żądanie pozwu, wskazując, iż wątpliwości pozwanego co do skuteczności prolongacji umowy są nieuzasadnione. Strona powodowa podniosła, iż umowa łącząca strony została zawarta przez pozwanego w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, wobec czego art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym nie może mieć zastosowania. Powód nadmienił, że kara umowna została naliczona za złamanie zakazu konkurencji, nie zaś ze względu na wypowiedzenie umowy. Odnosząc się do zarzutu znacznego wygórowania kary umownej, powód wskazał, iż kara została naliczona w wysokości minimalnej, na którą pozwany wyraził zgodę w § 3 ust.9 warunków ogólnych umowy. Powód podkreślił, iż obciążył pozwanego karą umowną za jednokrotne naruszenie zakazu konkurencji, choć w jego ocenie nie ulega wątpliwości, że pozwany łamał zakaz konkurencji wielokrotnie.

Sąd ustalił, co następuje:

Strony w ramach prowadzonych działalności zawarły w dniu 16 kwietnia 2014 roku umowę o współpracy, przedmiotem której była sprzedaż przez powoda (...) (telekart) służących zasileniu telefonów w systemach przedpłaconych oraz zestawów startowych pre-paid w celu ich dalszej odsprzedaży przez partnera (pozwanego) klientom. Powyższa umowa została zawarta na czas określony 24 miesięcy.

(okoliczności bezsporne; nadto dowód: umowa o współpracy (...) Nr 132/04/14, k. 25)

Zgodnie z § 4 ust. 5 umowy okres obowiązywania umowy każdorazowo ulegał przedłużeniu o kolejne 24 miesiące, chyba że najpóźniej na trzy miesiące przed upływem terminu obowiązywania umowy, partner złoży oświadczenie o jej wypowiedzeniu ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego. Z kolei zgodnie z brzmieniem § 3 ust. 8 i 9 Załącznika nr 2 - Warunków Ogólnych, stanowiących integralną część umowy, w czasie trwania umowy partner (pozwany) miał powstrzymać się od wszelkich działań, które mogą być uznane za konkurencyjne w stosunku do

powoda, a w szczególności nie będzie prowadził sprzedaży produktów (...) (telekart) oraz innych produktów prepaid nie pochodzących od powoda. W przypadku naruszenia zakazu konkurencji, pozwany był zobowiązany zapłacić powodowi karę umowną w wysokości jednomiesięcznych obrotów, jednak nie mniej niż 5.000 zł.

(dowód: umowa o współpracy (...) Nr 132/04/14 – k. 25; załącznik nr 2 – Warunki Ogólne, k. 26)

W dniu 29 kwietnia 2016 roku powód dokonał u pozwanego zakupu elektronicznej jednostki doładowania (...) w kwocie 5 zł, nie pochodzącej od strony powodowej.

(dowód: paragon zakupu z dnia 29 kwietnia 2016 r., k. 27; kupon doładowujący, k. 27)

W związku z naruszeniem przez pozwanego zakazu konkurencji, powód obciążył pozwanego karą umowną, wystawiając notę obciążeniową nr (...) z dnia 4 sierpnia 2016 roku z terminem płatności w dniu 18 sierpnia 2016 roku.

(dowód: nota obciążeniowa nr (...), k. 28)

Pozwany R. C. nie uregulował płatności należności wynikającej z wystawionej noty obciążeniowej w wyznaczonym terminie. W konsekwencji powód pismem datowanym na dzień 18 marca 2017 r. wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 5.174,74 zł, na którą składała się kwota 5.000 zł z tytułu noty obciążeniowej oraz kwota 174,74 zł stanowiąca równowartość kwoty 40 euro tytułem rekompensaty. Powyższe wezwanie do zapłaty pozostało bezskuteczne.

(okoliczność bezsporna; nadto dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 18 marca 2017 r., k. 29)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny został w całości ustalony w oparciu o przedłożone przez strony postępowania dokumenty, które Sąd uznał za wiarygodne, bowiem nie budziły wątpliwości Sądu, a strony nie kwestionowały ich prawdziwości. Zważyć jednak należy, że czym innym jest uznanie autentyczności danego dokumentu, tj. uznanie, że nie został on podrobiony czy przerobiony, a czym innym jest wyciąganie stosowanych wniosków z treści takiego dokumentu.

W niniejszej sprawie kwestią sporną pozostawał obowiązek zapłaty przez pozwanego kwoty 5.174,74 zł dochodzonej pozwem tytułem kary umownej. Bezsporne było związanie stron umową o współpracy z dnia 16 kwietnia 2014 roku oraz zobowiązanie się pozwanego do przestrzegania zakazu konkurencji. Pozwany natomiast kwestionował wysokość naliczonej kary umownej, uznając ją za rażąco wygórowaną. Ponadto pozwany wskazywał, iż w dniu 21 marca 2016 r. złożył wypowiedzenie umowy i w jego ocenie niezasadne było naliczenie kary w wyższej wysokości niż obowiązującej w umowie z tytułu jej wypowiedzenia.

Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd uznał, iż powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości. Nie budziło wątpliwości, iż między stronami doszło do zawarcia umowy o współpracę, z której wynikał zakaz konkurencji polegający na nieprowadzeniu przez pozwanego sprzedaży produktów nie pochodzących od powoda. Okoliczności te nie były ponadto kwestionowane przez stronę pozwaną.

Przechodząc do rozważań prawnych, należy wskazać, iż instytucję kary umownej reguluje art. 483 § 1 k.c. który umożliwia zastrzeżenie w umowie, iż naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy. Z kolei, jak wynika z art. 484 k.c., w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły. W przypadku, gdy zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane lub ustalona kara jest rażąco wygórowana, dłużnik może żądać jej zmniejszenia. Podstawową rolą kary umownej jest funkcja kompensacyjna – kara umowna stanowi dla wierzyciela surogat odszkodowania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego. Zwrócić należy uwagę, iż kara umowna (będąca swojego rodzaju sankcją cywilną zastrzeżoną na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego), posiada także funkcję prewencyjną – ma za zadanie

zabezpieczenie wykonania zobowiązania, tym samym zwiększenie realności jego wykonania, gdyż jej nieuchronność w razie uchylenia się od zobowiązania przymusza dłużnika do jego wykonania. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 18 marca 2013 r., I ACa 872/2012, L.). Zastrzeżenie kary umownej powoduje modyfikację ogólnych reguł odpowiedzialności w tym sensie, że dla zaistnienia obowiązku zapłaty kary umownej niezbędne jest łączne wystąpienie dwóch przesłanek pozytywnych. Pierwszą z przesłanek pozytywnych jest istnienie skutecznego postanowienia umownego, z którego wynika obowiązek świadczenia kary umownej, drugą - niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania lub pojedynczego obowiązku, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność (zob. P. Drapała (w:) System prawa prywatnego tom V, s. 963; wyrok SN z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 420/04). Wierzyciel, dla którego zastrzeżona została kara umowna, nie ma obowiązku wykazywać faktu poniesienia szkody oraz że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Dla realizacji przysługującego mu roszczenia o zapłatę kary umownej musi jednak wykazać istnienie i treść zobowiązania łączącego go z dłużnikiem, a także fakt niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (wyrok SN z dnia 7 lipca 2005 r., V CK 869/04).

W ocenie Sądu powód wykazał, iż doszło do spełnienia przesłanek uzasadniających obciążenie pozwanego karą umowną. Po pierwsze, między stronami istniało skuteczne postanowienie umowne, z którego wynikał obowiązek zapłaty kary umownej. Bezsporne bowiem pozostawało, że strony łączyła umowa o współpracy, a zgodnie z § 3 ust. 8 i 9 Warunków Ogólnych tejże umowy, pozwany zobowiązał się do powstrzymywania od działań konkurencyjnych, zaś w przypadku naruszenia tego obowiązku, zobowiązał się do zapłaty kary umownej w wysokości nie niższej niż 5.000 zł. Po drugie, strona powoda wykazała, iż pozwany dopuścił się naruszenia zakazu konkurencji, co stanowiło spełnienie przesłanki nienależytego wykonania zobowiązania. Należy wskazać, iż w wyniku zakupu u pozwanego w dniu 29 kwietnia 2016 r. produktu nie pochodzącego od powoda, doszło do ujawnienia naruszenia przez pozwanego wskazanego wyżej zakazu konkurencji. Należy zwrócić uwagę, iż pozwany nie zgadzał się z wpływem okresu wypowiedzenia umowy w dniu 30 kwietnia, podczas, gdy zakup kontrolowany nastąpił dzień przed zakończeniem umowy. Jednakże w ocenie Sądu okoliczność ta nie ma znaczenia dla faktu wyczerpania przesłanek powodujących naliczenie kary umownej, bowiem w dniu dokonania zakupu dokonanego przez powoda umowa o współpracy trwała i była realizowana. Zatem wszystkie okoliczności uzasadniające obciążenie pozwanego karą umowną zostały spełnione.

Odnosząc się natomiast do zarzutu pozwanego dotyczącego rażącej niewspółmierności kary umownej, Sąd uznał, iż nie zasługuje on na uwzględnienie. Należy podkreślić, iż – zgodnie z art. 484 § 1 i 2 k.c., wierzycielowi w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania należy się kara umowna w zastrzeżonej w takiej sytuacji wysokości bez względu na wysokość poniesionej przez niego szkody. Dłużnik ma prawo do żądania zmniejszenia ustalonej kary umownej, jeśli w znacznej części zobowiązanie wypełnił oraz gdy zastrzeżona kara umowna jest rażąco wygórowana. Miarkowanie kary umownej jest przejawem prawa sądu do ingerencji w stosunki umowne równorzędnych podmiotów, a katalog kryteriów pozwalających na zmniejszenie kary umownej jest otwarty. Oceniając wysokość kary umownej w związku z podniesieniem zarzutu jej miarkowania, z uwagi na jej rażące wygórowanie, należy brać pod uwagę szereg kryteriów, w tym istnienie szkody oraz jej rozmiar. Względy aksjologiczne przemawiają bowiem za tym, że zastrzeżenie kary nie powinno prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia wierzyciela. Szkada spowodowana niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania determinuje interes wierzyciela chroniony przez zapłatę kary umownej, a przewidziane w art. 484 § 2 k.c. miarkowanie kary umownej ma przeciwdziałać dysproporcjom między wysokością zastrzeżonej kary umownej a godnym ochrony interesem wierzyciela.

W niniejszej sprawie pozwany wskazywał, iż naliczona przez powoda kara nie jest adekwatna do wynagrodzenia wynikającego z umowy ani do szkody, jaką powód chce zrekompensować. Jednakże Sąd nie dopatrył się żadnych okoliczności, na podstawie których miałby ocenić karę umowną w wysokości 5.000 zł jako rażąco wygórowaną. Należy zwrócić uwagę, iż powód naliczył karę umowną w najmniejszej przewidzianej umową kwocie. W ocenie Sądu wysokość kary umownej nie jest rażąco wygórowana ani nie wpływa istotnie na osobistą sytuację pozwanego. Jednocześnie pozwany w żaden sposób nie przedstawił swojej sytuacji osobistej czy majątkowej, która mogłaby uzasadniać zastosowanie miarkowania kary umownej. Wskazać bowiem należy, iż zgodnie z art. 6 k.c. to na dłużniku spoczywa ciężar udowodnienia wystąpienia przesłanek redukcji kary.

Sąd uznał również za zasadne zasądzenie na rzecz powoda kwoty 174,74 zł stanowiącej równowartość kwoty 40 euro tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 684) wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1, przysługuje od dłużnika, bez wezwania, równowartość kwoty 40 euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności. Należy wskazać, iż między stronami doszło do zawarcia transakcji handlowej w ramach wykonywanych działalności w rozumieniu ustawy, a wobec nieuregulowania przez pozwanego kwoty 5.000 zł w terminie, powód nabył uprawnienie do żądania odsetek. Biorąc powyższe pod uwagę, zaistniały wszystkie przesłanki uzasadniające obciążenie pozwanego kwotą 174, 74 zł.

Mając na uwadze materiał dowodowy zebrany w sprawie, Sąd uznał roszczenie powoda za zasadne w pełni. W związku z tym Sąd zasądził od pozwanego R. C. na rzecz powoda GRUPY (...) S.A. w C. kwotę 5.174,74 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 5.000 zł od dnia 19 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty.

O odsetkach orzeczono zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 684), który stanowi, że w transakcjach handlowych – z wyłączeniem transakcji, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny – wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki: wierzyciel spełnił swoje świadczenie, wierzyciel nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie. W przedmiotowej sprawie powyższe przesłanki zostały spełnione, a powód żądał odsetek od dnia następnego po upływie terminu płatności należności. Tym samym, na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W przedmiotowej sprawie stroną przegrywającą proces w całości był pozwany i to on winien zwrócić powodowi poniesione koszty procesu. Do niezbędnych kosztów postępowania w niniejszej sprawie należy zaliczyć opłatę sądową od pozwu w kwocie 65 zł, a także koszty zastępstwa procesowego powoda w kwocie 2.400 zł ustalone zgodnie z § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu na dzień wniesienia pozwu (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804). Łączne koszty postępowania wyniosły zatem 2.465 zł.

ZARZĄDZENIE

- 1) odnotować,
- 2) odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego,
- 3) przedłożyć z wpływem lub za 21 dni.